

Keuzedeel mbo

Geriatrische revalidatiezorg

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0902

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 04-12-2017

1. Algemene informatie

D1: Geriatrische revalidatiezorg

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

De vergrijzing zorgt ervoor dat er meer ouderen (65+) in Nederland zullen wonen en het aandeel inwoners dat behoort tot de 80-plussers toeneemt. Door het grotere aantal ouderen zal de vraag naar zorg toenemen. Deze toename is ook te verwachten bij de geriatrische revalidatie. Geriatrische revalidatiezorg vereist specifieke vaardigheden t.o.v. van reguliere revalidatiezorg. Het keuzedeel speelt in op deze specifieke vaardigheden. Door aan het keuzedeel een certificaat te verbinden is het voor externe partijen helder dat de desbetreffende medewerkers zijn toegesneden op de specifieke vereisten van de geriatrische revalidatiezorg.

Ingangsdatum certificaat

01-01-2018

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Geriatrische revalidatiezorg (GRZ) is geïntegreerde multidisciplinaire zorg die gericht is op verwacht functieherstel en participatie bij ouderen met multiproblematiek. Hierbij is het doel om deze cliënten te laten terugkeren naar de thuissituatie. Een klein deel stroomt door naar een verpleeghuis, bijvoorbeeld omdat er sprake is van bijkomende problemen (co-morbiditeit).

Relevantie van het keuzedeel

De vergrijzing zorgt ervoor dat er meer ouderen (65+) in Nederland zullen wonen en het aandeel inwoners dat behoort tot de 80-plussers toeneemt. Door het grotere aantal ouderen zal de vraag naar zorg toenemen. Deze toename is ook te verwachten bij de geriatrische revalidatie. GRZ is een jong vakgebied en - onder meer door het verschijnen van de Leidraad GRZ in 2013 en de overheveling van de financiering naar de Zorgverzekeringswet - volop in ontwikkeling. Er zijn in Nederland ca. 150 zorgaanbieders die GRZ aanbieden. Door het ontbreken van een aanvullende mbo opleiding, leiden de zorgaanbieders nu zelf de medewerkers op, vaak in samenwerking met een ROC in de regio. De betrokken werkgevers vragen nu om een keuzedeel GRZ. Dit zal bijdragen aan een eenduidige en gedegen basis voor een passende opleiding tot startbekwame medewerker op de GRZ afdelingen. Verwacht wordt dat de GRZ professional in de toekomst ook werkzaam is in de thuiszorg als cliënten korter verblijven op een revalidatieafdeling en eerder naar huis gaan om daar de revalidatie voort te zetten.

Beschrijving van het keuzedeel

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert de cliënt, is continu alert op zijn situatie en signaleert wanneer actie nodig is. Ze past, op haar eigen opleidingsniveau, klinisch redeneren toe en is de expert met betrekking tot de cliënt en daarmee de spin in het web van de zorg rondom de cliënt, binnen het multidisciplinaire team en in contacten met de mantelzorger.

In dit verdiepende en verbredende keuzedeel komen twee taken aan de orde die specifiek zijn voor de GRZ-professional:

- 1) cliënt en mantelzorger ondersteunen, gericht op het bereiken van de revalidatiedoelen;
- 2) organiseren van de zorg met betrekking tot de revalidatie als onderdeel van het multidisciplinaire team.

Branchevereisten

Aard van keuzedeel

Verdiepend

Doorstroom

2. Uitwerking

D1-K1: Ondersteunen en multidisciplinair afstemmen in de Geriatrische revalidatiezorg (GRZ)

Complexiteit

In het dynamische werkveld van de GRZ is sprake van complexe problematiek. De GRZ-cliënten zijn ouderen met multiproblematiek op o.a. somatisch, geriatrisch en/of psychisch vlak. De GRZ-professional schept een revalidatieklimaat en integreert therapie gericht op de individuele revalidatiedoelen met de dagelijkse zorg voor de cliënten. Dit vraagt om het bewaken van een goede balans tussen motiveren van de cliënt en zorg verlenen binnen de context van de multiproblematiek. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft daarnaast te maken met - vanwege overheidsbeleid - steeds kortere ligduur van cliënten en met steeds mondigere revalidanten en naasten.

De werkzaamheden in de GRZ bestaan uit standaardhandelingen, uitgevoerd volgens procedures en protocollen, en meer complexe handelingen, zoals het motiveren van cliënten om te revalideren, signaleren dat de revalidatie afwijkt van de gestelde revalidatiedoelen en het omgaan met mantelzorgers. Daarbij is het bewaken van de balans tussen de eigen regie van de cliënt enerzijds en werken aan afgesproken revalidatiedoelen anderzijds een complicerende factor die voortdurende evaluatie vraagt. De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt voor het kunnen uitvoeren van haar taken over kennis en specialistische kennis.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar ontvangt direct leiding van een afdelingshoofd, teamleider of andere leidinggevende. In een zelforganiserend team ligt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie en afstemming van de zorg bij alle teamleden. De beginnend beroepsbeoefenaar is medeverantwoordelijk voor het bijstellen van het revalidatieplan als bijvoorbeeld revalidatiedoelen worden veranderd of zijn behaald.

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een signalerende rol. Ze is de 'ogen en oren' van het multidisciplinaire team, waarin ze samenwerkt met andere professionals, zoals specialisten ouderengeneeskunde, revalidatiearts, paramedici, psychologen, activiteitenbegeleiders, geestelijk verzorgers en facilitair medewerkers. Van de beginnend beroepsbeoefenaar wordt verwacht dat zij de urgentie van de situatie van de cliënt kan inschatten, zelfstandig problemen in de dagelijkse zorg oplost en weet wanneer een leidinggevende of een medewerker van een andere discipline ingeschakeld moet worden.

De beginnend beroepsbeoefenaar is het eerste aanspreekpunt voor cliënt en mantelzorgers voor vragen over de zorg en de voortgang van de revalidatie. Zij geeft cliënten en mantelzorgers advies over de revalidatie.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Heeft specialistische kennis van de doelgroep in de GRZ.
- Heeft specialistische kennis van de specifieke zorg bij geriatrische revalidatie cliënten.
- Heeft kennis over de manier waarop comorbiditeit en multimorbiditeit een rol spelen bij de gezondheid van kwetsbare ouderen.
- Heeft kennis van (chronische) somatische aandoeningen en verstoring in de orgaansystemen, psychische problematiek, functionele en sociale problematiek specifiek voor de diagnosegroepen CVA, electieve orthopedie, trauma, amputatie en de belangrijkste overige aandoeningen die behoren bij de geriatrische revalidatiezorg, zoals hart- en longziekten en neurologische aandoeningen.
- Heeft kennis van behandel- en revalidatiemethoden van geriatrische zorgvragers met een total hip of total knie prothese.
- Heeft kennis over pijnmechanismen, oorzaken en behandelmethoden van chronische pijn.
- Kan werken vanuit een visie op geriatrische revalidatiezorg.
- Kan veranderingen toepassen op het gebied van revalidatiezorg.
- Kan kennis toepassen over opname en ontslag van de cliënt en de werkwijze in de GRZ.
- Kan de balans bewaken tussen de eigen regie van de cliënt enerzijds en werken aan afgesproken revalidatiedoelen anderzijds.
- Kan cliënten motiveren, ook wanneer zij geen vertrouwen hebben in een goede afloop.
- Kan cliënten motiveren die in de thuissituatie te maken hebben met een klein netwerk en eenzaamheid, waardoor zij moeilijk te motiveren zijn om te werken aan terugkeer naar huis.
- Kan met behulp van de kennis over de rol van mantelzorgers hen ondersteunen en inschakelen bij de revalidatie.
- Kan mantelzorgers ondersteunen die overbelast zijn en daardoor bezwaren hebben tegen terugkeer van de cliënt naar huis.
- Kan cliënten ondersteunen bij het omgaan met de emotionele gevolgen van ziekte, aandoening en revalidatie.
- Kan cliënten en mantelzorgers ondersteunen die in een periode van rouw en verwerking emotioneel uit balans zijn.
- Kan zich flexibel opstellen wanneer zich tijdens het verblijf bij cliënten nieuwe aandoeningen openbaren waardoor de revalidatie anders loopt dan gepland.
- Kan omgaan met cliënten die door een neurologische aandoening een gedragsverandering ondergaan.
- Kan kennis toepassen over de meest voorkomende ziektebeelden, zoals CVA, COPD, Parkinson, dementie, orthopedie en letsel na een trauma in de zorg voor de cliënt.

D1-K1: Ondersteunen en multidisciplinair afstemmen in de Geriatrische revalidatiezorg (GRZ)

- Kan signalen interpreteren en die ze krijgt door het observeren van de cliënt.
- Kan op het juiste moment (expertise van) andere leden in het multidisciplinair team inschakelen en de zorg met hen afstemmen.
- Kan samenwerken met collega's, behandelaren of mantelzorgers die andere opvattingen hebben over de revalidatie.
- Kan kennis over het verloop van revalidatieprocessen toepassen in de zorg voor de cliënt.
- Kan in het revalidatieproces een balans vinden tussen rust en activiteit.
- Kan met cliënten het vertrouwen in eigen kunnen bespreken.
- Kan uitgangspunten van motiverende gespreksvoering toepassen.
- Kan rekening houden met de door ziektes en aandoeningen verminderde bekwaamheid van de cliënt om te communiceren.
- Kan op een respectvolle manier cliënten en mantelzorgers aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid om aan de revalidatie te werken.

D1-K1-W1: Ondersteunt de cliënt en de mantelzorger bij het toewerken naar de revalidatiedoelen

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar voert een intakegesprek met de cliënt en vertaalt dit, mede op basis van de participatiedoelen van de cliënt, in een revalidatieplan. Zij helpt de cliënt, vanuit haar kennis van de mogelijkheden, bij het bedenken van revalidatieactiviteiten die de cliënt kan uitvoeren tijdens het verblijf. Ze begeleidt cliënten bij activiteiten gedurende de dag en legt daarbij een relatie naar de revalidatiedoelen. De beginnend beroepsbeoefenaar geeft de cliënt feedback over de uitvoering van de activiteiten en legt daarbij een link naar de revalidatiedoelen. Zij legt de resultaten van de activiteiten vast, zodat inzicht ontstaat in het verloop van de revalidatie. Ze helpt de cliënt om de revalidatiedoelen gedurende het verblijf bij te stellen indien nodig, in overleg met andere leden van het multidisciplinair team.

Resultaat

De cliënt en mantelzorger zijn ondersteund bij de revalidatie. De resultaten van de revalidatie-activiteiten zijn vastgelegd in het behandelplan, zodat er inzicht is in het verloop van de revalidatie en de behaalde doelen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- geeft de cliënt en mantelzorger heldere en constructieve feedback over de revalidatieactiviteiten en daagt hen uit om moeilijkheden te overwinnen
- motiveert de cliënt en mantelzorger om doelen te bereiken en uitdagingen aan te gaan
- coacht de cliënt en mantelzorger consequent bij het nemen van de eigen regie
- heeft begrip voor de houding, standpunten en gedrag van de cliënt en de mantelzorger
- overlegt tijdig en regelmatig met de cliënt en de mantelzorger
- straalt enthousiasme uit en weet de cliënt en mantelzorger daarin mee te trekken
- toont dat ze veel en snel informatie in zich kan opnemen en kan onthouden ten behoeve van het herkennen van afwijkingen in de situatie van de cliënt en in het revalidatieproces
- zoekt naar relevante informatie en mogelijke oorzaken bij afwijkingen en klachten en weet je juiste gegevens boven tafel te krijgen
- bewaakt de voortgang ten aanzien van het behalen van gestelde doelen en is zich bewust welke zaken een positief of negatief effect op de voortgang kunnen hebben
- bekijkt de wensen van de cliënt in relatie tot de mogelijkheden
- blijft positief en herstelt zich snel van tegenslagen.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Presenteren, Vakdeskundigheid toepassen, Onderzoeken, Plannen en organiseren, Met druk en tegenslag omgaan, Samenwerken en overleggen

D1-K1-W2: Organiseert de zorg met betrekking tot de revalidatie van de cliënt in afstemming met het multidisciplinaire team

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie over het verloop van de revalidatie, legt informatie vast en deelt deze met collega's in het multidisciplinaire team, bijvoorbeeld over gezamenlijke revalidatiedoelen. Ze bereidt met de cliënt voor welke informatie in het multidisciplinaire overleg besproken wordt en informeert de cliënt over de resultaten. De beginnend beroepsbeoefenaar schakelt collega's uit het multidisciplinaire team in bij de revalidatie op de afdeling en vraagt hen om advies bij vragen over ziektebeelden en voorgestelde revalidatieaanpak. Ze organiseert de zorg voor een cliënt of een aantal cliënten op

D1-K1-W2: Organiseert de zorg met betrekking tot de revalidatie van de cliënt in afstemming met het multidisciplinaire team

de revalidatie-afdeling.

Ze maakt afspraken voor gesprekken met cliënt en mantelzorger tijdens de revalidatie. Ze bespreekt met de cliënt wat er nodig is om te kunnen terugkeren naar huis en ze informeert de cliënt en de mantelzorgers over waar voorzieningen kunnen worden aangevraagd. Indien terugkeer naar huis (nog) niet mogelijk is, bespreekt ze met de cliënt en mantelzorger welke alternatieven er zijn en ondersteunt ze hen bij het maken van keuzes.

Resultaat

De zorg voor de cliënt is georganiseerd op basis van de afspraken in het revalidatieplan en afspraken in het multidisciplinaire team. Collega's in het multidisciplinaire team zijn geïnformeerd over het verloop van de revalidatie.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- geeft collega's met overtuiging adviezen over de te volgen aanpak of richting
- vraagt de mening en ideeën van collega's en raadpleegt hen tijdig bij problemen
- gaat makkelijk om met collega's van verschillende 'niveaus'
- legt zaken rond de revalidatie van de cliënt duidelijk en correct uit aan collega's en controleert of de boodschap goed is overgekomen
- probeert door de revalidatie op verschillende manieren te benaderen nieuwe inzichten te verkrijgen
- zorgt ervoor dat de revalidatieactiviteiten goed op elkaar zijn afgestemd
- bespreekt afwijkingen of wijzigingen met de cliënt en de mantelzorger en maakt een juiste afweging tussen klantvriendelijkheid en het belang van de organisatie
- trekt taken en verantwoordelijkheden actief naar zich toe.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Begeleiden, Presenteren, Onderzoeken, Gedrevenheid en ambitie tonen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten